

KATALUNA ESPERANTISTO

(L'ESPERANTISTA CATALÀ)

MONATA GAZETO, ORGANO DE LA

DUA EPOKO - JARO III^a : JANUARO 1923

L'ESPERANTO A COP D'ULL

ALFABET. — A, b, c (ts), ĉ (tx), d, e (é), f, g (gue, gui), ĝ (tj), h (aspirada), ĥ (fortament aspirada), i, ĵ (ĭ), ĵ (j), k, l, m, n, o (ó), p, r, s (ss), ŝ (ix), t, u, ŭ, v, z (s).

L'accent tònic recau sempre sob̄re la penúltima sil·laba

LA
article determinatiu

el, els
la, les

J
(sona ĵ)
forma el plural

faktoj, manoj
okuloj, animoj

IN
sufixe per a formar
el femení

sinjorino, reĝino
katino, leonino

O
terminació
substantiu

lakto
urbo
komerco
(comerç)

A
terminació
adjectiu

blanka
antikva
komerca
(comercial)

I
terminació verb
(infinitiu)

kompreni
labori
komerçi
(comerciar)

E
terminació
adverbial

klare
konstante
komerce
(comercialment)

CONJUGACIÓ DEL VERB

	AS	IS	OS	US	U
	<i>temps present</i>	<i>temps passat</i>	<i>temps futur</i>	<i>mode condicional</i>	<i>mode imperatiu o subjunctiu</i>
Mi	skribas	skribis	skribos	skribus	skribu
Jo	escric	escrigui	escriuré	escriuria	escrigui

Els verbs compostos es conjuguen amb el verb auxiliar *esti* i les formes de participi *ant*, *int*, *ont* (actiu: present, passat i futur) i *at*, *it*, *ot* (passiu: present, passat i futur). *Mi estas skribanta*, jo estic escrivint. *La letero estis skribata*, la lletra fou escrita.

DECLINACIÓ DEL SUBSTANTIU

En Esperanto, tota paraula que reb l'acció d'un verb (complement directe) va seguida de la lletra **N**.

Li vidas min. Ell em veu.
Mi vidas lin. Jo el veig.

Mi skribas la leteron. Jo escric la carta.

En els altres casos, la relació que hi ha entre dos substantius s'expressa per mitjà de les preposicions *al*, *de*, *kun*, *per*, *sur*, *super*, *sub*, *en*, *ekster*, *tra*, *trans*, *antaŭ*, *post*, *inter* i altres.

Al la patro, per la plumo, sur la tablo.

KATALUNA ESPERANTISTO

OFICIALA ORGANO DE

Kataluna Esperantista Federacio

Redakolo kaj Administracio :
Carme, 30 : BARCELONA

Nia devizo: *Maro estas gutaro*

Redaktoro : Jaume Grau Casas

FELIĈAN JARON 1923

AL LA MEMBROJ DE

KATALUNA ESPERANTISTA FEDERACIO

KAJ AL LA

TUTMONDA SAMIDEANARO

DEZIRAS

LA KOMITATO

Als esperantistes catalans

EA dos anys, en emprendre'ns la tasca de fer reaparèixer la revista «KATALUNA ESPERANTISTO», portaveu de la nostra Federació, creguerem seguir la seva tradició donant-li un caient netament literari i publicant-la gairebé totalment en la llengua internacional.

D'altra banda, això ens era imposat pel fet d'ésser la Federació Catalana d'Esperantistes la organitzadora dels Jocs Florals Internacionals, que tan bellament són celebrats durant els nostres Congressos, i que cada any enriqueixen la literatura esperantista amb bon nombre de composicions en vers o en prosa, la sola publicació de les quals és suficient a omplir les planes de «Kataluna Esperantisto».

El nostre criteri segueix essent el mateix; creiem, però, que l'inserció d'articles de propaganda en la nostra llengua nacional esdevé cada dia més convenient, si volem assolir una major difusió de l'Esperanto a Catalunya, principalment en esferes intel·lectuals.

Amb aquesta finalitat, des d'avui serà redactada la nostra Revista en català i esperanto indistintament. En català, donarem informacions serioses i documentades sobre els progressos en l'adopció de l'Esperanto com a llengua auxiliar internacional, començant en el pròxim número la publicació en fulla apart del Rapport del Secretari General de la Societat de les Nacions, aprovat unànimement en la darrera Assemblea, sobre els resultats d'una enquesta oficial d'aquell organisme relativa a l'estructura, difusió i ensenyament públic de l'Esperanto; seran inserits també articles de propaganda i estudis semblants al famós «Essència i pervindre de l'idea de llengua internacional», de la «Fundamenta Krestomatio», que tenim en curs de traducció. En esperanto, seguirem publicant els treballs premiats en els Jocs Florals Internacionals, ultra excel·lents traduccions de literatura catalana, i tot allò que afecta la vida interna dels esperantistes.

Mes, per a poder realitzar aquests propòsits i atényer en la nostra tasca la màxima eficàcia, ens cal la col·laboració decidida dels esperantistes catalans.

Per mitjà d'aquestes ratlles ens adrecem a tots, demanant l'ajut econòmic, car les quotes anyals dels adherits a la Federació no deixen prou marge a despeses de propaganda. Esperem que els més entusiastes voldran encoratjar-nos amb l'espontània tramesa de donatius.

Kongreso de Iberaj Esperantistoj en Valencia

Niaj Valenciaj amikoj preparas por Pentekosto (dum venonta Majo) Unuan Kongreson de Iberaj Esperantistoj, kiu, espereble, atingos grandan sukceson. Ankaŭ ni esperas ke tiu kongreso estos partoprenata de granda nombro de Katalunoj.

Kvankam la organizantoj alnomas tiun okazontan Kongreson «Unua», ĝi fakte ne estos la unua kunveno de Iberaj esperantistoj, ĉar estas jam okazintaj kun pli-malpli da sukceso «Unua Kongreso de Hispana Esperantista Konfederacio» (Reus 1916), «Unua Diskuta Kunveno de Esperantistoj de Iberaj Landoj» (Barcelona 1920) kaj «Dua Diskuta Kunveno de Esperantistoj de Iberaj Landoj» (Zaragoza 1921).

Ni deziras ke tiu ĉi kunveno estu pli fruktodona ol la antaŭaj, kaj ni ĝojos se fine montriĝos ebla la ree malsukcesinta kunligo de esperantistaj fortoj en la Ibera Duoninsulo.

X^a Kongreso de la Kataluna Esperantista Federacio

Manresa : 1-2-3 Aprilo 1923

RE sukcese disvolviĝas la organizado de nia proksima solena jarkunveno.

Ni volas honori ĉi tie la nomojn de la entuziasmaj samideanoj el Manresa, kiuj plene sin oferas por la preparo de la Deko Kongreso.

ORGANIZA KOMITATO

Prezidanto: S-ro Josep Albagés

Vic-prezidanto: S-ro Felip N. Pujadas

Kasisto : S-ro Angel Llobet

Sekretario: S-ro Joan Oliveras

FAKOJ:

S-ro Francesc Pijoan

S-ro Alexandre Badia

S-ro Artur Torrents

Ili ĉiuj apartenas al la loka Grupo «Bela Espero», fondita antaŭ unu jaro de la Kongresa Prezidanto S-ro Albagés.

Honora Komitato estos baldaŭ starigata, konsistanta ĉefe el la urbaj aŭtoritatuloj, kies protekto estos tre efika al la celoj de la Kongreso.

Ĉiusemajne raportas pri la estonta manifestado de Esperantismo en Manresa, la lokaj ĵurnaloj «Pàtria» kaj «El Pla de Bages» kaj ankaŭ la ceteraj.

Estas preparata la programo de la Kongresa festaro, kiu antaŭvidiĝas tre interesa kaj alloga. Krom la kutimaj Floraj Ludoj, Oficiala Festeno, Esperanta Diservo, Ekskursoj, k. t. p., okazos pluraj eksterordinaraj festoj, plene plaĉaj, speciale aranĝitaj de la Manresanoj.

La Kongresaj laboroj konsistos el malfermo de Propaganda Ekspozicio, okazigo de Esperantaj Ekzamenoj kaj la ordinara Labora Kunsido, al kiu oni dediĉos tutan posttagmezon. En ĝi oni devas solvi la demandon pri reformo de la Federacia regularo.

La Direkta Komitato de K. E. F. atentigas la federacianojn pri tio, ke ili devas sendi ĉiuspecajn gravajn proponojn diskutotajn ĉe la Kongreso, al la Sekretario S-ro Romà Guardiet, antaŭ la 1^a de Marto.

Ankaŭ estas petataj anonci sin antaŭ la Kongreso, tiuj kiuj volas ekzameniĝi kaj akiri la diplomojn pri «Kapableco» kaj «Profesoreco».

Fine ni rekomendas al la Grupoj ke ili helpu la aranĝon de la Ekspozicio, per sendo de taŭga materialo al la Kongresa Komitato.

IX^{aj} Internaciaj Floraj Ludoj

LISTO DE RICEVITAJ VERKOJ

1. Alta celo postulas grandan laboron. — 2. Sama devizo (versajo). — 3. Mezmara libera vojo. — 4. Dolĉa rigardo ravís min. — 5. Lasu la versfaradon al poetoj! — 6. Ĉio estas necesa kio okazas. — 7. Al la verda stelo, eterna fidelo. — 8. Dolĉe kaj dece estas pro patrujo morti. — 9. Simbolo. — 10. Feliĉa kiu scios estimi intelekton. — 11. Treballem puig el treball és vida. — 12. Fiat Justitia. (Daŭros)

Ni dankas la gazetojn «Esperanto Triumfonta», «Belga Esperantisto», «The British Esperantist», «La Progreso», «Itala Esperantisto», «Literatura Mondo» kaj «France-Esperanto», kiuj bonvolis represi tute aŭ parte la Alvokon al la Floraj Ludoj.

Sanga Nokto

(7 Junio 1640)

Dies irae, dies illa

Patroland' Katalunujo,
 nokten iĝis taga bril',
 se nuntempo estas nigra
 estontec' ankoraŭ pli.
 Arbojn sur vojoj kaj grenon
 sur eben' aŭ montdekliv'
 tagon post tago surverŝas
 sang' de iu via fil'
 ĉar mortigas ilin ĉie
 soldatar' de reĝ' Filip',
 kvazaŭ el ras' via esti,
 estus la plej nigra krim'.
 El filoj, kiuĵn vi nutris,
 nur unu ĝuas je ind',
 nur li povanta vin helpi,
 nur li via torturist'!
 Grafo de Sankta Koloma,
 malben' por via naskint'!
 Ve, ke el fulmoj ĉielaj
 ne vundis vin la furi'!
 Tago, kiam vi naskiĝis,
 estis tag' de malfeliĉ';
 estus por patruj' pli bona
 la naskiĝo de skorpi'!
 Certe vi rodis la mamon
 de la via nutristin',
 ĉar nur lakton al vi donis
 anstataŭ venenon ŝi;
 ĉar vin vidinte sur tero
 ŝi vin ne pelis el ĝi,
 vin tra la voj' de l' anĝeloj
 sendante al paradiz'.
 Tiel ne devus ĝin fari
 land', kiu grandigis vin,
 nekredante, ke por pago
 vi ĝin subjugos per lig'.
 Vi vidis fortiri filojn

el la brakoj de patrin',
 forpuŝatajn el la mondo'
 pro la plezur' de mortig',
 dum nestfaris fremdaj trupoj
 en brakoj de la naci',
 serajloj, tombejoj l'urbojn
 farante pro la milit'.
 Ja de l' patrujo la plendojn,
 ja la ĝemojn aŭdis vi,
 ja vi vidis manligitan
 ĝin, kvazaŭ voja rabist';
 sed bastarde ne atentis
 vi pri patrina sopir',
 kaj permesis malbonkore
 ke streĉiĝu la ligil',
 kaj ke iĝu ĝia krono
 junko pika sur temp'i',
 kaj la ora sceptro, kano
 per kiu vi frapas ĝin.
 Se ĝia kruco tro pezas,
 almetas aliajn vi,
 kaj nur galon kaj vinagron
 donas al ĝi por soif'.
 Se ĝi montras siajn vundojn,
 turnas vizaĝon kun rid',
 se vi ilin ne disŝiras
 kvazaŭ per ungoj de tigr'.
 Ĉenojn vi metis al Serra,
 al Vergos', al Tamarit',
 kaj nur pro tim' ne kuraĝis
 peti morton de Klaris'.
 Sed' haltu! De malbonfaroj
 pleniĝis jam la sufiĉ';
 vole de l' martir' - patrujo
 alvenas nokto de l' fin'.
 Punon ĝi nun jam ricevas,
 je ĝi, do, estas maltim':

almenaŭ se oni punos,
 tio estos sen insid'!
 Jam aŭdiĝas sur ĉefstrato
 kiel sovaĝa longkri'
 trumpet', pro kiu en manoj
 de popol' brilas falĉil'.
 Ili ĝin svingas malame,
 kaj ĉe ĝia kruda tint'
 post ĉiu frap' kelkaj kapoj
 ruliĝas sur la pavim'.
 Ve, la sango tiel arda
 ebriigas kiel vin':
 kiu trinkis unu guton,
 nek river' satigos lin.
 Kaj respondas la najbaroj
 la alvokon al mortig'
 per, ĉe fundo de l' butikoj,
 denta kaj muela grinc'.
 For survoje! For survoje!
 krias dum falĉilo-sving',
 klopodante ĝin akriĝi
 sur kolo de malamik'.
 For survoje! For survoje!
 aŭdiĝas en alto dir',
 ĉar *nank, nank*, laŭte sonoras
 en preĝejturo de l' Pin'.
 Pordoj defalas sur teron,
 sangas seĝaro kaj lit',
 kiu dormas, ne vekig'as;
 se maldormas, ve al li!
 Petoj kaj larmoj ne taŭgas,
 ne taŭgas ĝemo, nek kri',
 ĉar iras pli furiozaj,
 kien aŭdiĝas sopir'.
 Pravas tie nur la glavo,
 leĝon faras la dezir',
 kaj oni ja tiel agas
 pro, de l' mortantoj, ekscit'.
 Tie l' viroj de Sankt-Cilja,
 de Rok-Ginart tie ĉi:
 fajrerumas per okuloj
 ili pli, ol torĉa bril'.
 Deputitoj iras meze
 de la popolo por gvid',

kaj antaŭ ili sur stango
 la kapo de malamik'.
 Tro forta estas revengo,
 barcelon-popol' falĉist',
 tro forta estas estinta,
 ĉar da gren' restas nek spik'.
 Restas la malbona Grafo:
 pretiĝu li al destin',
 ĉar por trinki sangon lian
 je vin' ne estos soif'.
 Krias antaŭ lia domo
 —Enen!—kun arda indign'
 aroj da homoj sovaĝaj
 en infera kunmiksiĝ'.
 Je pecoj falas sur plankon
 pord', kiun fermis riglil';
 oni ŝtuparon surgrimpas
 kiel malbona spirit'.
 En ĉiu angul' lin serĉas
 venenoplana skorpi',
 kiu rompus eĉ la feron,
 se per fer' li kovrus sîn.
 Nek ŝtonon, nek meblon lasas
 timante pro artifik';
 kion lertec' ne atingas,
 frakasas peza hakil'.
 Sed se blasfemis enire,
 blasfemas pli dum elir',
 ĉar el la kaĝ' frakasita
 estas fluginta la bird'.
 Kaj la amaso, brulanta
 pro l' malsukcesa sciig',
 reiras al mur', tra kie
 li forkuris laŭ la dir'.
 Je centopoj alŝutiĝas
 tien, po cent kaj po mil
 dezirante lian bruston
 vundi per sia armil'.
 Unuj ĉe l' pordo restadas,
 por kontrolo de l' elir';
 kamparon iras aliaj
 malluman kiel pupil'.
 Kiu iras tra kamparo
 nur divene serĉas lin;

sed kun obstin' rigardinte
vidas lin en malproksim'.
Kaj kvin apud li troviĝas
hazarde dum la ating';
kvin tranĉilojn ili portas,
lin trapikas ĉiuj kvin.

De Sankt-Bertran' en ĝardenoj,
malsupre de Monguik',
sur amas' de ŝtonoj staras

kruco de pinarba lign'.
Tien iru, montarano,
iru, barcelona-fil',
preĝi unu Patro-nian
por l' estinta torturist'!

JACINTO VERDAGUER

El kataluna lingvo tradukis
JOSEP GRAU CASAS

Stranga Danco

Ne vant', amuz',
sed sankta Muz'
inspiras min por kanti,
per sorĉa fort'
de l' dolĉa vort'
al versoj rimojn fandi.
Tintante kante trilas rim'
en fund' profunda de la sin'
kaj ride — spite la reten' —
jam vibras vive la poem'.

Se arda flam'
per arta man'
sur liro lule ludas,
Vi, mia kor',
en tia hor'
ravite mire mutas.
Multfoje ĝoje, se minut'
agordas kordojn de l' liut',
senhalte alte vokas pet'
al versaj formoj de l' poet'.

Se ĝema sent',
gehena tent'
la koron torde mordas,
konsolon por
la sola kor'
la Muzo verse portas.
Jen larme svarmas rim' post rim'
dolore plore en la sin',
jen vigle tiklas rida son'
por verki versojn per krajon'.

Ne vant', amuz',
sed sankta Muz'
min igas versojn forĝi,
por dia ben'
per pia pen'
en korojn amon sorĉi.
Aklama amo de la lir'
senpene venas per inspir'.
Modeste festas ritma danc'
de l' rimo kaj de l' asonanc'.

JULIO BAGHY

La kalikota vesto

UR sia larĝa seĝego, sidas apud la fenestro la avino. Armita per akra tondilo, rajdantaj sur la nazo la okulvitroj, punkton post punkto, ŝi malkudras zorgeme la trouzitan tegajon de sia piedkovrilo.

Ĉirkaŭ ŝi, kliniĝas super brodaĵoj tri blondaj kapetoj. La silento estas kompleta. Ĵkra-kra-kra! diras la tondilo, ĵtik-tik-tik! la kudriloj balbutas kiel raŭka cikada kantaĵo, kiu akompanas la iluziajn ideojn de la junaj nepinoj de la avino.

Ankaŭ la avino revas. La revoj estas propraj de ĉiuj aĝoj...

Sed la fantazioj de la junuloj flugas ĝis la estonteco, kontraŭe tiuj de la maljunuloj returneniras ĝis la estinteco. La avino sopiras kaj ridetas samtempe... Io videbla nur por ŝi disvolviĝas inter ŝiaj okuloj kaj la teksaĵo.

—Ĵkiom da fervoro, avineto!—ekkrias subite Marino, la plej maljuna el la tri fratinoj, kvazaŭ ŝi vekigis ektimigita.—Kial vi ne lasas tian malplaĉan laboron al la servistino? Vi sufokiĝas de laciĝo.

—Ne grave—respondas la avino, kies vangojn ruĝigas la pala karmino de la vintraj rozoj.

—Tre bone mi konas Justinon... Ĉion ŝi dispecigus, ŝi lasus tiun ĉi teksaĵon kiel netaŭgan ĉifonaĵon; kaj mi ja deziras konservi la restaĵojn...

—Ĉu de tiu malbela kalikoto?—interrompis Liso.—Sed, avineto, ĉu vi ne vidas ke tiu teksaĵo estas tute disŝirita?

—Ĉu vi avariĝas, avineto?—ekkrias Liano, la plej juna el la nepinoj, kun ia komika teruresprimo aperinta en ŝia vizaĝo.

Kaj la tri nepinoj gaje ekridegis.

—Marino scios trovi la manieron savi pecon sufiĉan por kovri mian «Imitacion»—respondis trankvile la maljunulino.

—Ĉu el tiu maldelikata katunaĵo?—protestis la junulino—Ĵestus tre malbelege! Prefere mi deziras brodi al vi belan veluran tegilon.

—Dankon, infanino—dolĉe respondas la avino;—ĝi ne valoras la pecon. Tiu ĉi malnova kalikoto daŭros, se Dio volas, tiom kiom mi mem, kaj dum mi vivos mi ne volas forigi ĝin... Je mia aĝo, inspiras profundan amon la objektoj konservantaj rebrilon de la estinteco... Sed, kial mi ne rakontos al vi tion kio okazis dum la tago en kiu mi ekuzis mian veston siringkoloran? Jam vi estas en la aĝo kompreni la nekalkuleblan valoron de kelkaj restaĵoj...

Rimarkante la malican rideton de la avino, la tri junulinoj iom ruĝiĝis.

—Sciu, ke el tiu ĉi milstria kalikoto, mi konfekciis, per miaj propraj manoj, veston destinitan triumfi en la edziĝofesto de mia kuzo Filiberto.

Mi esperis sukcesi en tiu kampara edziĝofesto. Mi vestis min laŭ tiuj fasonaĵoj de miaj antikvaj modaj gazetoj kiuj tiom amuzas vin: ŝuetojn kun bantoj, pintfiniĝantan korsaĵon kaj pagodajn manikojn malfermiĝantajn sur

belega kamizolo el brodita *nansuo*, rubandojn el nigra veluro en kolumo kaj manumoj, blankan ŝalon el ĥina krepo, nigrajn senfingrajn gantojn. Paj-la ĉapeleto garnita per rozaj floroj de akacio subpremismalforte miajn frititajn harojn.

Mi estis ravata de mi mem, kaj mi grimpis ĝoje la veturilon.

Ne estis eble al miaj gepatroj akompani min; sed — negrave... ĵiom da fojoj mi efektivigis tian mallongan vojaĝon! La bonega veturigisto gardis min, kaj kuzo Filiberto devis min atendi en la perono. — Ĵĝis la revido panĵo! Ĵĝis la reveno ĵ aĉjo! — mi kriis inter la krakado de la vipo per kiu la rajdisto ekscitis la bestojn kaj surdiga bruado de tintiloj. Tremadis la vitroj de la veturilo pligrandigante la bruegadon, knaris la radoj, ektuŝegis kontraŭ la ŝtonoj la hufferaĵoj de la ĉevaloj, kaj miaj piedoj formikumis dancante anticipe ĉar la edziĝofesto de Filiberto estos io simila al tiu de «*Camacho*». Ni estos ducent, festenontaj dum kelke da horoj, kaj saltdancontaj ĝis kiam al la laciĝinta muzikisto falos la violono el la manoj. Mi renkontos tie multe da onkloj, onklinoj, kuzoj kaj kuzinoj el ĉiuj gradoj, krom grandega nombro da konatuloj; sed kio ĉefe maltrankviligis min, estis la viro estonta mia paro en la balo.

— Mi destinis al vi la plej belaspektan junulon el la edziĝofesto, la posedanton de nia akvomuelejo — estis dirinta al mi la onklino Gertrudo. Vane mi petegis... Ĉu ne estus malplaĉa afero aspekti dum tuta longa tago kiel fraŭlino pli aĝa kaj serioza ol mi estis, kontraŭ nekonatulo kiu eble timigos min, kaj ĝuste tiam, kiam mi estis en la deksesjara aĝo en kiu oni deziras nur ridi kaj ĝoji?

Dume, mi amuziĝis babilante kvazaŭ papageto kun la maljuna veturigisto. Sed ĵkia urso estis tiu kunvojaĝanto sidanta dekstre de mi! Kovrita per sia mantelo, li elparolis nek unu vorton, kaj nek ankaŭ li prezentis al mi la manon kiam ni malsupreniris el la veturilo por supreniri piede krutajn vojon. Tamen mi konsoliĝis kolektante florojn ĉe la deklivo, malseka de la roso.

Iom post iom, liberiĝis la suno de sia nubŝalo kaj mia najbaro de sia mantelo. Mi ekvidis lian brunan vizaĝon kontrastantan super blanka kolumo; kravato *à la «Colin»*, kaŝtankolora frako kun perlamotaj butonegoj, ŝalveŝto, kaj brodita ĉemizo laŭvice montriĝis. Ĉar mi lin kaŝe rigardis, niaj rigardoj renkontiĝis. Mi ruĝiĝis ĝenita ĉar li surprizis mian scivolemon, kaj mi turnis al li la dorson.

La ĉevaloj nun malsupreniris la deklivon kvazaŭ senbride, kaj mi spiris la freŝan venton kiu vipis mian vizaĝon, kiam okazis kataklismo. Kaleŝo, alvenante el transversa vojo, ĵus ektuŝegis kun niaj ĉevaloj. La veturilo renversigis kaj subite la pejzaĝa aspekto ŝanĝiĝis. Mi kredis min ĵetita al la ĉielo en la momento mem, kiam mi falis renversita sur la teron. Feliĉe, mia kunvojaĝanto, kiu alvenis rebatita sur la tero antaŭ ol mi, servis al mi kiel kuseno.

— Ĉu vi vundiĝis? — li demandis al mi.

— Ne; okazis ke nek li nek mi vundiĝis. Nur la siringvesto kaj la kaŝtana kolora frako havis ian difekton.

Kion diros la «gentila kavaliro», mi pensis, malĉifante kaj senpolvigante la ĉifitan jupon.

Ĉirkaŭ ni regadis nepriskribebla konfuzo: virinoj, kiuj plendis ĉagrene, infanoj, kiuj surdigis per siaj kriegoj, kaj ĝeneralaj plendoj, ĉar rompiĝis la akso de la veturilo kaj estis neeble daŭrigi la vojaĝon.

— Kiom da tempo mankas por alveni Thorigné'n? — demandis la vojaĝanto de la frako konsultante sian horloĝon.

— Unu horo tra la vojeto — mi riskis respondi, ĉar la kondukisto, nur okupiĝinta je siaj ĉevaloj, ne atentis la demandon.

— Dankon: rapidiĝante ankoraŭ mi alvenos akurate — murmuris la sinjoro, adresante al mi ĝentilan saluton kiun mi korespondis per riverenco.

Li foriris, kaj, ne rimarkate de li, mi sekvis lin iom distance. Mi ne kuraĝis peti al li ke ni iru kune, kvankam nia celo estis sama, kvankam mi iom timis piediri sola tra la dezertaj kampoj.

La gamboj de tiu junulo estis tamen tiel longaj kaj tiel facilmovaj ke baldaŭ li malaperis for de mia vido. Ĝuste tiam, almozpetulo kun timiga vizaĝo eniris post mi la vojon. La teruro pruntis al mi flugilojn, kaj kun granda plezuro mi renkontis denove mian kunvojaĝanton starantan meze de vojkruciĝo, — kaj treege ŝanceliĝantan. Li sin turnis, ridetis... sed mi devas konfesi ke dum mia vivo mi neniam vidis pli bonan nek pli sinceran rideton.

— Kiu el tiuj ĉi kvin vojetoj estas la konvena vojo por mi, fraŭlino? Ŝajnas al mi ke mi perdis mian vojon, kiel la hebreoj ĉe la dezerto.

— Do mi servos al vi kiel lumiga kolono, — mi gaje respondis. — Ĉu vi iras al Thorigné?

— Jes: mi estas invitata al la edziĝo de Filiberto Barton.

— Ankaŭ mi.

— ĤHo feliĉa hazardo! — ekkriis kontenta la junulo.

— ĤKaj kia sorto por mi! — mi respondis plena de dankemo.

En tiu momento pasis la ĉifonulo, kaj mi rakontis la timon kiun mi sentis.

— ĤNeniom timu! — respondis mia kunvojaĝanto svingante sian bastonon kun arĝenta tenilo.

ĤHo! mi tiam jam timis nenion. Mi sentis konfidon, eksterordinaran sekurecon. Kaj, kiel dece silenti por mallongigi la vojiradon? ĤHo la vojirado! La aprila suno ridetis tra la branĉaroj, la plektobariloj estis superŝutitaj de ruĝaj floroj de kratago, kaj la merloj fajfis kvazaŭ konkurence. Mi estis kuraĝiĝinta, rimarkinte ke la junulo de la frako estis pli timema ol mi... Sed Ĥkrak! subite la suno estingiĝas kaj fortega subitpluvo falas sur nin. Feliĉe, mi estis kunportinta el mia hejmo verdsilkan pluvombrelon... Kaj, ĉar ne estus helpeme nek korekte profiti mi sola tian ŝirmilon, mi proponis al li ke li akceptu ĝin... kiam samtempe li prezentis al mi la brakon.

— La pluvo post la polvo! — mi diris — ¡Certe, mia kavaliro rifuzos danci kun mi! ¡Domaĝe! ¡Kaj li estas la plej ĝentila viro el la edziĝofesto!

— Kaj mi, estis havonta kiel paron la plej belan fraŭlinon el la sekvantaro! — respondis la junulo, ridante. Per kiaj okuloj ŝi rigardos tiun ĉi malpurigitan frakon?

Ni ambaŭ ridis gaje.

Ankoraŭ ne estis ĉesinta la pluvego, kaj tial ni iris ankoraŭ brakon ĉe brako, kiam ni ekvidis la domon de Filiberto kaj lin en la porda sojlo.

— ¡Tie ĉi ili estas, tie ĉi ili estas! — ekkriis mia kuzo svingante sian ĉapelon.

Kaj kiam mi alvenis apud lin, li malice flustris al mia orelo:

— Nu, mi jam vidas ke vi kunrilatiĝis kun la kavaliro kiun mi destinis al vi kiel paron. — Ĉu li plaĉas al vi? Ĉu vi volas ŝanĝi?

— Kiel? Ĉu tiu junulo estis la ĝentila kavaliro kun kiu mi estis danconta? — mi pensis kortuŝite.

Ne: vere mi ne havis ian kialon por repuŝi lin: kontraŭe... kaj post ne multe mi akceptis lin ankaŭ por vojaĝo multe pli longa kiu daŭris la tutan vivon...

— Ĉu miaj filinetoj komprenas nun, kial mi havas tian amon al tiu ĉi modesta kalikoto? ¡Ha la antaŭaj, la bonaj, forpasintaj tempoj! Ankaŭ vi iam rememoros ilin kiel mi. — ¡Atendu ĝis kvindek jaroj!

— Jes, — ekkriis energie Marino, — la plej bona tempo estas tiu, kiam...

Kaj ŝi finis la frazon ĉe la orelo de la avino, sur kies buŝo aperis kvieta rideto.

ELENA ALANIC

El hispana lingvo tradukis

ISIDRE TORRENTS

Lingvaj Respondoj

laŭ la vulgara scio kaj saĝo de Iu Aĵn

PRI LA RADIKO *ALI'*

La radiko *ali'* povas esti substantivigata (alio), adjektivigata (alia) kaj adverbigata (alie).

Sed rimarku, ke *alio* egalvaloras kiel *o alia*, sed ne kiel *io alia*, laŭ erara supozo de kelkaj samideanoj. Do ekzistas delikata nuanco inter «Vi ne faras alion ol malhelpi» kaj «Vi ne faras ion alian ol malhelpi».

Se ni uzas la radikon *al'* antaŭ io, iu, ia, ies, iom, iam, iel, ial, ie, same kiel ni uzas «nen», «t», «k», aŭ «ĉ», tiam ni havus, ekzemple, *aliu*, *aliies* kaj *aliel*, sed tute ne *aliu*, *alies* kaj *aliel*, kiuj estas nekorektaj kvankam ilin uzis iu samideano. En tiuj tri lastaj nekorektaj formoj, antaŭ la sendifinaj *iu*, *ies* kaj *iel* estas uzata la prepozicio *al* sed tute ne la radiko *al'*.

Kun larĝe tolerema spirito, ni povus konsenti la formojn *aliuu*, *aliies* kaj *aliel*, sed ni preferu super ili *iu alia*, *de iu alia* kaj *alimaniere*.

ALIAJ, MULTAJ, KELKAJ

Ĉi tiuj tri adjektivoj bezonas akompani iun substantivon. Tamen, tre ofte ni antaŭsupozas tiun substantivon (homoj, samideanoj, aŭtoroj) kaj tiuj adjektivoj vidiĝas solaj en la esperantaj frazoj. Ekzemple: «Kontraŭ la nuna lingva reformemo, kelkaj protestas, multaj silentas kaj aliaj simple amuziĝas, vidante tiom da malsaĝaĵoj». Laŭ la ĝenerala uzado, do, la formoj *aliaj*, *multaj* kaj *kelkaj* estas tute korektaj. Kaj pro tio ni konsideras superfluaĵ la esprimojn: *aliuj*, *multiuj* kaj *kelkiuj*.

ĈU BOVO, BOVVIRO AU VIRBOVO?

Ankaŭ ni povus simile demandi: ĉu kato, katviro aŭ virkato? kaj tiel plu pri ĉiuj bestoj.

Bovo estas per si mem virseksa. *Bovino* estas virinseksa. Tamen per *bovo* ni povas paroli pri la *bova speco* ĝenerale, sen diferenco pri seksoj.

Viro signifas nur *virseksulo* kaj ne montras al kiu animala speco apartenas tiu virseksulo. Pro tio ni devus diri *homviro* kaj *homvirino* anstataŭ *viro* kaj *virino*. Tamen, estas kompreneble ke ni, homoj, kiam ni parolas pri anoj de nia propra speco, ni diras nur: *viro* aŭ *virino*. Ĉe la kata respubliko, eble oni diras «niaj virinoj» aludante la katinojn.

Bovviro estas uzata kiam oni timas ke *bovo* estos komprenata en senco de *bova speco*, aŭ kiam oni volas pliakcentigi la ideon pri vira sekso de la bovo. *Bovviro* egalvaloras kiel *bova viro* aŭ *viro de la bova speco*.

Virbovo estas ankaŭ uzata esprimo, kun signifo de *vira bovo* aŭ pli bone *vira bovbesto*.

Ni pli ŝatas la esprimon *bovviro* ol *virbovo*, ĉar el *bovviro* ni povas facile kaj klare formi *bovvirino*. Kontraŭe, kion ni formos el *virbovo*? Ĉu *virbovino*? Ĝi estas nelogika. Ĉu *virinbovo*? Ĝi estas stranga kaj malpli bela ol *bovvirino*.

Bibliografio

UNUA KURSA LEGOLIBRO, kompilita de W. M. Page, F. B. E. A. Numero 2 de la Kolekto de Brita Esperantista Asocio, 17, Hart Street, London W. C. 1. Prezo : 4 respondkuponoj.

Kolekto de anekdotoj kaj humoraĵoj, ĉerpitaj precipe el «The British Esperantist» kaj «The Esperanto Monthly». La legaĵoj estas aranĝitaj laŭ gradoj de malfacileco. Tiu ĉi legolibro, 24-paĝa, estas tute rekomendinda.

AMA STELARO, tradukaĵoj kaj originalaĵoj de «La Forgesito». Eldonis : Oskar Ziegler & Ko., Marktredwitz (Bayern) 1922.

120-paĝa libreto kun du unuaktaj komedioj, tradukitaj el la portugala lingvo, kaj aliaj legindaĵoj. Bona stilo.

LA LEIPZIG-A FOIRO (Printempo 1923). Bela propaganda broŝuro pri la fama Foiro, kun multaj bildoj el Leipzig. Tute redaktata en Esperanto.

ESPERANTO IN TWELVE LESSONS. Lernolibro kun la Gramatiko simple aranĝita en dek du lecionoj, sekvata de dek du ekzercoj pri legado. De «Stella». Eldonis: B. E. A., 17, Hart Street, W. C. 1. 1922.

FIRENZE (Informoj pri la urbo). Flugfolio kun sciigoj utilaj al vojaĝanto, frazareto kaj prononco de italaj literoj.

LA DEMANDO PRI LA PLIBONIGO DE LA MUZIKSKRIBO KAJ GIA SOLVO PER LA AUTONOMA MUZIKNOTADO. Historio de la Muzikskribo kaj de la Ĉefaj provoj pri plibonigo, de L. Cogen, Vic-prezidanto de la «Belga Ligo Esperantista». Eldonis: «Biblioteko de la Autonomia Muziknotado», 45, Kleine Beerstraat, Antwerpen (Belgujo). Prezo: Fr. 0'50.

KARLO, de Edmond Privat, kun antaŭparolo de Marie Hankel (Sepa Eldono). Esperanto-Verlag, Berlin S. 59, 1922.

Bonega legolibreto kun malgranda romano tre delikata kaj alloga. Stilo modela.

ESPERANTO KATECHISMUS.

Germanlingva propaganda broŝureto, de Hanns Sappl. Eldonis: Paulusverlag, Karmeliterplatz, 5, Graz (Aŭstrujo).

RAKONTOJ EL LA BIBLIO, laŭ la traduko de D-ro L. L. Zamenhof. Eldonis: Brita Esp. Asocio, 17, Hart Street, London W. C. 1. Prezo: 1 ŝ. 4 p.

80-paĝa libro bonege presita, enhavanta kelkajn rakontojn el la Biblio, unuafaje presitajn sur «The British Esperantist».

VORTARO DE LA OFICIALAJ RADIKOJ DE ESPERANTO. Th. Cart. Kolekto de la Akademio. Eldonis: Esperantista Centra Librejo, 51, rue de Clichy, Paris. Prezo: 1 Franko.

32-paĝa broŝuro kun la jena enhavo: Klariga noto; El la «Deklaracio pri Esperantismo»; Konsiloj pri enkonduko de novaj vortoj en la komunan

lingvon; Plena gramatiko de Esperanto; Oficiala Radikaro (latu «Universala Vortaro» kaj la tri oficialaj aldonoj); Ĉefaj Landnomoj.

La aŭtoro petis, ke ni avertu pri la jenaj preseraroj: *dud'* estu legata *duel'*; *duel'* estu legata *duet'*; *kiom* estu legata *kiam*. Ni rekomendas al ĉiu la akiron de tiu ĉi interesege verko, kaj ĉefe la atenton de ĝiaj konsiloj por la bono de nia lingvo.

J. G. C.

ENCIKLOPEDIA VORTARO ESPERANTA-GERMANA. Aŭtoro: Eügen Wüster.

Ĝus alvenis al miaj manoj propaganda folio de tiu ŝajne tre grava vortaro kiun preparas S-ro Wüster, kaj kiun eldonos la firmo Hirt & Son el Leipzig. La verko devas esti tre grava, ĉar S-ro Grosjean-Maupin, internacie konita pro liaj konoj de la esperanta lingvo, diras en letero al la aŭtoro adresita, «ke tiu ĉi verko kiu postulis kolosan laboron estos tre utila por la kompilado kaj definitiva starigo de la teknikaj vortaroj».

Mi ne dubas pri tio, post la vido de la specimeno de l' kolonoj de l' vortaro. Sed, dume, la aŭtoro permesos al mi fari kelkajn rimarkojn rilate la prospekton, kiun mi devas supozi *lia*. Kelkaj formoj estas tiom strangaj al latinaj oreloj, vortoj tiom malfacile kompreneblaj unuavide, ke mi ne povas lasi la okazon diri mian komenton.

«Laboraĵoj ĝise publikigitaj». Kial ĝise? *ĝis nun* kaj ĉiam *ĝis nun* Morgaŭ venos alia aŭtoro kiu diros «de Paris ĝise Londono» kun sama rajto.

«Ĝia esenco estas *alirebligo*»; korekta sed nekomprenebla; pli bone rekonstruo, restarigo.

«Ĉiam enkrampa aldonado»; pli bone kaj pli korekte «interkrampa».

«Kontrolo pri la idea ĝusto»; pli bone «kontrolo pri la ĝusteco de la ideoj — almenaŭ por latinaj lingvuloj — .

«Ebligo de ĉiutempa memkontrolo per kunfonta enmanuskripta notado»... (?) Kunfonta = de pluraj fontoj? Enmanuskripta?

«Ĉiu deziranta koniĝi la esperantan lingvoprovizon». Tio estas libereco kiun mi unufoje vidas; «koniĝi la esperantan» oni neniam devus diri. Koniĝi — aŭ laŭ nia majstro — «konatiĝi kun la esperanta» estas la sola korekta esprimo.

«Ĉiu volonta propagandi en seriozaj rondoĵ, ĉar *maljam*...». *Maljam*? kion signifas «maljam»? Ĉu iam? Ĉu nun? Tiu vorto montras ĝis kia limo, certaj esperantistoj prenas la liberecon formi aŭ kunmeti vortojn. Ne pasos multaj tagoj kaj ni vidos «maljes» kaj «malne» anstataŭ ne kaj jes. Kaj tiam la esperantistoj havos la plej riĉan lingvon de l' mondo... kaj la plej absurdan.

Tiu «maljam» preterpasas la limojn de la lingva seriozeco.

La aŭtoro bonvolos pardoni; sed antaŭ la eldono de tiom talenta verko, kia ŝajne estos tiu kolosa vortaro, eble estus dece aŭ rifuzi la patrecon de l' reklamilo, aŭ iom korekti la stilon, kiu, laŭ mi montris, tiom deflankiĝas de l' klasikeco.

J. BREMÓN MASGRAU

L. K. por la Kataluna Lingvo.

XV^a Universala Kongreso de Esperanto en Nürnberg

UNUA CIRKULERO

1. *Starigo de L. K. K.* La Loka Kongresa Komitato, elektita de la Esperanto-Kartelo Nürnberg-Fürth, konsistas el jenaj personoj :

S-ro Dro Richard Ledermann, prezidanto (ĝenerala organizo)

S-ro Otto Pilhofer, la vicprezidanto (propagando)

S-ro Dro Heinrich Orthal, II^a vicprezidanto (gazetaro)

S-ro Max Hönigsberger, sekretario (financoj)

S-ro Lorenz Meyer (plezuraĵoj)

S-ro Emil Muscat (loĝigo)

S-ro Heinrich Nass (akceptejoj)

S-ro Alfred Meyer-Kirstin (oficejo).

2. *Adreso.* La oficiala leter-kaj telegram-adreso de L. K. K. estas: *Esperanto Nürnberg.* — Ĉiuj korespondaĵoj koncernantaj kongresajn aferojn, ankaŭ mensejoj, estu adresataj nur al tiu adreso.

3. *Aliĝo.* Samideanoj, dezirantaj aliĝi al la XV^a, estas petataj, uzi la aliĝilojn eldonotajn de la L. K. K. La aliĝiloj estos dissendataj pere de la tutmonda Esp. gazetaro, dum oktobro-novembro. Samideanoj, kiuj tiel ne ricevos la aliĝilon, petu ĝin de L. K. K.

Ĉar por bona prosperado de la kongresaj preparoj estas tre necese, ke la L. K. K. jam tuj en la komenco havu je sia dispono sufiĉe da mono, la samideanoj-aliĝontoj estas serioze petataj, kiel eble plej baldaŭ aliĝi kaj pagi la kotizon.

4. *Kotizo.* La Kongresa Kotizo, tre malfacile fiksebla en la nunaj valutaj cirkonstancoj, estos publikigata interkonsente kun la L. K. K., en la dua cirkulero.

5. *Fakaj kunsidoj.* Same kiel en antaŭaj kongresoj, okazos ankaŭ en 1923 specialaj fakaj kunsidoj. Pri eventualaj deziroj ni petas kiel eble plej baldaŭ informi la L. K. K.

Oficiala organo. Kiel oficialan organon de L. K. K. ni elektis la neŭtralan, sendependan kaj ĉiusemajnan gazeton «Esperanto Triumfonta» kiu publikigos ĉiujn niajn pri-kongresajn komunikojn kaj transdonos ilin al la cetera Esp. gazetaro. Jen, laŭ nia opinio, la plej rapida kaj plej malkara vojo por diskonigi la kongresaĵojn al la tutmonda Esperantistaro.

Loka Kongresa Komitato

Dro Ledermann

Clau Esperanto

(KATALUNA ŜLOSILO)

reeditada per la F. C. d'E.

Conté la gramàtica i vocabulari, amb text de propaganda a la coberta, relatiu als darrers progressos de la llengua internacional.

Preu: 10 cèntims

100 exemplars: 6 ptes.

Literatura Mondo

Monata gazeto, ilustrita, grand-formata, almenaŭ 20-paĝa.

Interesa enhavo kaj bonega stilo. Originaj esperantaj verkoj kaj tradukoj el ĉiuj lingvoj.

JARABONO : 12 PESETOJ

K. E. F. akceptas abonojn

Andrássy-ut, 81.

BUDAPEST

Th. Cart Kolekto de la Akademio

VORTARO

de la oficialaj radikoj
DE ESPERANTO

kun Antaŭparolo, la Fundamento kaj listo de la ĉefaj landnomoj

PREZO : 1 franko

Ĉiu esperantisto aĉetu ĝin!

Esperantista Centra Librejo

51, RUE DE CLICHY

PARIS

CURS PRÀCTIC DE LA LLENGUA

ESPERANTO

PER FREDERIC PUJULÀ I VALLÈS,

amb les regles gramaticals,
exercicis en Esperanto i en
Català, i vocabulari
Català - Esperanto.

SEGONA EDICIÓ

PREU: 0'75 PTES.

Federació Catalana d'Esperantistes

CARME, 30 - BARCELONA

23 GRUPS ADHERITS I 500 MEMBRES INDIVIDUALS

Aquesta entitat, fundada poc després del V Congrés Esperantista Universal a Barcelona, en 1909, amb l'objecte (Art. 2.^{on} dels Estatuts) *d'unir tots els esperantistes de terres de llengua catalana per a la divulgació i propaganda de l'Esperanto*,

CELEBRA anyalment, amb motiu de la seva reunió general, brillants Congressos Esperantistes, portant-ne ja 9 de realitzats a Sabadell, Tarragona, Terrassa, Olot, Sant Feliu de Guixols, Vilanova i Geltrú, Reus, Manlleu i Girona, i en preparació el desè a Manresa.

ORGANITZA els Jocs Florals Internacionals que són celebrats simultàniament amb els nostres Congressos, contribuint així a l'enriquiment de la literatura esperantista.

PUBLICA com a orgue federatiu la revista mensual «Kataluna Esperantisto», gratis per als adherits, en la qual apareixen interessants informacions sobre el moviment esperantista mundial, ultra excel·lents traduccions de literatura catalana i treballs premiats en els esmentats «Jocs Florals Esperantistes».

EDITA, a mesura de les seves possibilitats, opuscles de propaganda i ensenyament de la llengua internacional.

COL·LABORA a la celebració d'actes de propaganda, com conferències, obertura de cursos, exposicions, visites, etc.

ATORGA títols de Professor d'Esperanto, segons condicions estatuïdes en el II Congrés a Tarragona, i d'acord amb els membres catalans del «Lingva Komitato».

CUIDA, en general, de coordinar els esforços dels adeptes de l'Esperanto a Catalunya, i

REPRESENTA la nostra nació davant la Organització Esperantista i en els Congressos Esperantistes Universals.

ADHERIU-VOS-HI!

QUOTA ANYAL: 5 PTES.